

Zur Kenntnis der Avifauna Kleinasiens

Klein-Azië neemt in geografisch opzicht een tussenpositie in tussen Europa en Azië, en dit is duidelijk te merken in de gevarieerde samenstelling van de avifauna van dit gebied. Doordat bovendien de Turken veel minder dan de bewoners uit vele Zuid Europese en Arabische landen de hun omringende vogelwereld met lijfstokken, slagnetten en geweren naar het leven staan, waardoor ook de dichtheid van de vogelbevolking vaak verrassend groot is, is Klein-Azië een ideaal reisdoel voor vogelliefhebbers, die een langere vakantie tot hun beschikking hebben, dan voor de meesten van ons is weggelegd (vgl. ook de artikelen van Nijhoff en Swennen in vorige nummers van Het Vogeljaar). Voor dergelijke geluksvogels is het boek van Prof. Kumerloeve volstrekt onmisbaar niet om mee op reis te nemen (want het is geen determinatiewerk, de vogels worden in het geheel niet beschreven of afgebeeld), maar om van te voren terdege te bestuderen, en wel om twee redenen. In de eerste plaats kan men met behulp van dit boek zich een goede indruk vormen van de vogelsoorten die men op zijn reis kan verwachten, zodat men zich grondig kan voorbereiden op die groepen die in de 5 soorten tapuiten, 10 soorten gorzen, het veld moeilijk zijn te herkennen (bijv. of de bijna 25 soorten zangertjes, die het gebied als broedvogels tellen). In de tweede plaats wordt bij bestudering van Kumerloeves interim-rapport omtrent de huidige stand van onze kennis van de avifauna van Klein-Azië (zoals dit boek wellicht het beste te omschrijven valt), al heel spoedig duidelijk, hoeveel hiaten deze kennis nog vertoont en hoe belangrijk het dus is, dat iedere bezoeker van het gebied nauwkeurig en uitgebreid al zijn waarnemingen noteert, en hetzij zelf publiceert, hetzij doet toekomen aan de auteur van dit boek, die daar ongetwijfeld zeer dankbaar voor zal zijn.

Drs. W. J. M. Vader

H. Kumerloeve: Zur Kenntnis der Avifauna Kleinasien. Bonn. Beitr., Sonderheft 1961. Uitg. Museum Alexander Koenig, Bonn, 1962. Prijs DM 40.—.

Getijtafels 1964

De Olveh van 1879 te 's-Gravenhage gaf ten gerieve van kust- en zeezeilers, sportvissers en niet in het minst ook

voor vogelaars die schorren, slikken, strand of wadden bezoeken, een boekje uit waaruit men voor het gehele jaar de hoog- en laagwaterstanden langs onze kust kan bepalen.

Met behulp van een tabel kan men ook de tijden op andere plaatsen gemakkelijk afleiden. Hopenlijk wordt bij een eventuele nieuwe uitgave, in het volgende jaar, dit lijstje wat groter gemaakt. Voor iedere vogelman die met het getij te maken heeft een bijzonder handig boekje, dat gratis bij de Olveh aangevraagd kan worden.

J. T.

„Getij-tafels 1964”, uitgave van de Olveh van 1879, Kortenaerkade 1, 's-Gravenhage.

Centraal Nestkastonderzoek

Het jaarverslag over 1963, samengesteld door Kees Stam en Tine Zunderman, handelt ditmaal uitsluitend over de nestkastcontrole in Meijndel, Wassenaar. De controle in Hulshorst werd overgedragen aan de heer A. Smit.

Het jaar 1963 is zeer duidelijk een daljaar geworden, slechts 67,9% van de nestkasten werd bewoond. De bijzonder strenge winter moet hier als oorzaak gezocht worden. Wat betreft de *koolmees* blijkt dit verreweg de geringste broedpopulatie zijn geweest van de laatste 10 jaar. Van de uitgevlogen jongen werd 100% geringd. Verstoringen van de legfels in de kasten door onbevoegden is helaas aanzienlijk toegenomen.

Twee paartjes *torenvalken* broedden in de voor hen opgehangen kasten met succes. Vijf tabellen geven een groot aantal gegevens weer.

Geïnteresseerden kunnen zich in verbinding stellen met de heer C. W. Stam, Mient 81 te 's-Gravenhage.

J. T.

Nestkastenverslag legerplaats Nunspeet

Samenstellers E. Hamstra en A. Smit van het Nestkastenverslag van de legerplaats Nunspeet en omliggende terreinen dat in 1963 voor de vierde maal verscheen, behandelen op de gebruikelijke wijze hun onderzoek over dat jaar.

Het aantal mezen was ook hier niet groot en het blijkt duidelijk, dat de minst aantrekkelijke terreinen de grootste verliezen te zien geven. De betere terreinen zullen dus vermoedelijk wel zijn aangevuld van de slechtere terreinen. Opmerkelijk is de vooruitgang van de *bonte vliegenvangers*, nl. 7 legfels op de legerplaats en 6 legfels in de Gemeentekweke-

rij. Ook de terugmeldingen van geringde mezen en het kaartje geven een interessant beeld.

Serius geïnteresseerden kunnen dit verslag misschien nog bij de heer A. Smit, Lugtenbergweg 38 te Nunspeet verkrijgen. J. T.

Medicijn voor „lekke” watervogels

Een van de moeilijkste problemen in strenge winters is steeds, dat watervogels die in verpleging moeten worden genomen, gewoonlijk „lek” worden, d.w.z. dat hun veren het waterafstotende vermogen verliezen. Deze vogels kunnen dan niet worden losgelaten en het kan maanden duren, voor zij weer in goede conditie komen. Daarom is het bijzonder interessant in de „Vegetarische Bode” te lezen, dat een groep meerkoeften, nadat hun enkele dagen lang het homoeopatische middel Silicea D30 door het voer was verstrekt, in zeer goede conditie kwam. De vogels bleken, toen zij na zes dagen werden losgelaten, voortreffelijk te zwemmen en leken in uitstekende conditie te zijn. Het lijkt zeker de moeite waard, hiermee verdere proeven te nemen. Over de resultaten daarvan zullen wij gaarne iets vernemen.

- *Vegetarische Bode*, juli-aug. 1963.

Roofvogelbescherming in Finland

In Finland zijn thans alleen de *havik*, de *sperwer* en de *oehoe* onbeschermd, terwijl in Fins Lapland ook de *ruigpootbuizerd* geen bescherming geniet. Een onderzoek naar het voedsel van vijftien dagroofvogels gaf Göran Bergman de overtuiging, dat alleen bij de *havik* sprake is van enige schadelijkheid. Hierbij dient echter in aanmerking te worden genomen, dat Merikallio het aantal haviken in Finland op 500 schatte.

Op grond van eigen onderzoekingen en van hetgeen in Scandinavische landen werd vastgesteld, komt Bergman tot de conclusie, dat het voornaamste voedsel van de uilen bestaat uit voor de mens schadelijke of althans niet nuttige diersoorten. Alleen de grote uilen vangen wel eens jachtdieren, doch in klein aantal. Een enkele maal specialiseert een individu zich op deze prooien, doch over het geheel genomen zijn de uilen in Finland beslist nuttig.

- *Uit: Suomen Luonto*, 1962, nrs. 3 en 4. (Finse tekst met korte Engelse samenvatting.)

Britse zwanen nemen niet meer toe

Berichten over verdere toeneming van het aantal *knobbelzwanen* in Groot Britannië waren voor de B.T.O. aanleiding in 1961 een nieuwe telling te organiseren, waarbij o.a. bleek dat de populatie, die na 1955 sterk was toegenomen, in 1959 een piek heeft bereikt en in 1961 weer tot het peil van 1955 was gedaald. Klachten over schade aan gras en onderwatervegetatie werden onderzocht, waarbij bleek dat deze schade zeer lokaal is. Ander waterwild wordt wel eens gehinderd, doch deze hinder is te verwaarlozen. Ook schade aan hoogspanningsleidingen bleek niet ernstig te zijn.

- *Bird Study*, Vol. 10, no. 1, maart 1963.

Fuut dook meer dan veertig meter diep

In februari j.l. ontdekte Josef Hofer dat in zijn netten, die hij op grote diepte in de Sempachersee had uitgezet, een *fuut* verward was geraakt. Hofer meent met zekerheid te kunnen vaststellen, dat deze vogel tot een diepte van ten minste 39 m en ten hoogste 41 m moet zijn gedoken. Op grond van jarenlange ervaring als beroepsvisser meent hij, dat *futen* geregeld tot een diepte van 25 m duiken, doch maar zelden dieper dan 30 m.

- *Der ornithologische Beobachter*, jrg. 60, no. 2, 1963.

Vogelrijkdom van een golfterrein

Enige jaren geleden reeds heeft de heer J. J. M. Andriese te Amsterdam, na overleg met het clubbestuur en met een bescheiden bijdrage van „Vogelbescherming” op het voor het publiek niet toegankelijke golfterrein te Duivendrecht een aantal nestkasten opgehangen, dat geleidelijk werd uitgebreid. Inmiddels ook met behulp van de heer E. Brugman, verzorgt de heer Andriese deze nestkasten trouw, hoewel hij inmiddels door een verhuizing binnen de stad nóg verder van het terrein woont.

Hoezeer een dergelijk initiatief de vogelstand kan bevorderen blijkt wel uit het verslag, dat beide heren ons toezonden. Zij hebben er reeds een 76 vogelsoorten

kunnen vaststellen, waarvan 31 broedend. Ongetwijfeld ook dankzij de rust op het terrein nestelen er *torenvalk* en *boomvalk* (de eerste liet het legsel van 2 eieren in een nestkast, helaas, in de steek). Vóór de strenge winter waren er geregeld tenminste 30 *waterhoentjes* op de grote vijver. Dit voorjaar werd er geen enkele meer gezien! Opvallend is het aantal van wel 15 paar *grauwe vliegenvangers*, die in een dergelijk landschap wel hun optimale biotoop vinden. Verrassend is, dat tweemaal nestbouw van *putters* kon worden vastgesteld. Jongen werden echter niet gezien, zodat het de vraag is, of deze broedsels slaagden. Van de *spotvogel* huizen er zeker tien paren, de *gekraagde roodstaart* neemt toe, kennelijk ook dankzij de nestkasten, die een gunstige invloed op de vogelstand blijken te hebben. Ongetwijfeld zijn er meer bosjes en soortgelijke terreinen in Nederland waar men, na overleg met de eigenaren, door persoonlijke activiteiten de vogelstand kan bevorderen. En hoewel er veel tijd in gaat zitten het is nog kostelijk werk ook!

Zijn nestkasten vaak te mooi?

In de bespreking van de Belgische proeven met nestkasten (Het Vogeljaar 1963, nr. 1, blz. 23) staat dat er verschillen zouden zijn waargenomen in de bezetting van nestkasten met ruw en glad hout (binnenzijde). Lezers van Het Vogeljaar die ik inmiddels sprak, hadden aan deze mededeling geen aandacht geschonken. Wanneer ik verslagen lees van nestkastcontroles valt mij echter steeds het overheersen van *kool-* en *pimpelmezen* op.

Niet iedere ervaring uit het buitenland mag klakkeloos worden overgenomen. Toch geloof ik, dat hier een sleutel kan liggen. In een honderdtal zorgvuldig afgewerkte kastjes vind ik al jaren alleen de algemene soorten. In een aangrenzend terrein huisden in 75 grof gemaakte kasten gedurende twee of drie jaar ook veel *kuif-*, *zwarte* en „zwartkopmezen”. Nu echter neemt hun aantal weer af, naar analogie van de Belgische ervaringen dat kasten met een voorwand van ongeverfd (of ongecarbolineerd) hout na ongeveer drie jaar hun extra aantrekkelijkheid voor juist deze soorten zouden verliezen. Het lijkt me echt wel gewenst, dat allen die met nestkasten werken, hier eens bijzondere aandacht aan schenken en eventueel eens wat proeven nemen.

Zelf ben ik van plan een deel van de ruwhouten kasten van een nieuwe voorwand te voorzien. Doordat ze van het minder aanbevelenswaardige driehoekige model zijn is dit nogal eenvoudig.

Zou de Belgische ervaring inderdaad op een algemene regel berusten dan moet het mogelijk zijn een betere bezetting van *zwarte mees*, *kuifmees* en *matkopmees* te verkrijgen. Op geschikte terreinen zou wellicht zelfs een groter aantal kasten kunnen worden opgehangen.

• J. Visser, Pastoor Jacobsstraat 74, Deurne (NB).

Ringonderzoek in de 17e eeuw

Onderstaande mededeling vond ik op de Universiteits-Bibliotheek te Amsterdam in de Atlas, boeknummer 1802 A 14, Abr. Ortelius, Theatrum Orbis Terrarum, kaart 13, achterzijde. De Latijnse mededeling is van de hand van pastoor Willemaers. Het krantenartikeltje is eronder geplakt. Was het ringen een keizerlijk privilege?

„Anno 1723, 28a May, memorabile de Ardeâ captâ Laxemburghi prope Vienne Austriae, ponebatur in gazulis, Hollandicis: lasciniam gazulae, fidei et rei notabilissimei causae adiungo Petrus Willemaers Pastor in vure ducis.”

(Vertaling: In het jaar 1723, den 28sten Mei stond in Hollandse kranten als anekdote voor de lezers het volgende vermeldenswaardige bericht over een reiger die te Laxemburg bij Weenen in Oostenrijk gevangen werd, de inhoud waarvan ik, Petrus Willemaers, pastoor te 's-Hertogenvoer, naar waarheid en om derwille van het roemrucht karakter ervan hieronder laat volgen):

„Te Laxemburg is een rijger gevangen met een voetring van 't Jaer 1651 van Ferdinandus III, des Keyzers Groot-Vader, die in 't Jaer 1657 gestorven is; en men heeft denselve met een nieuwe Voetring van Carel VI, met 't Jaer 1723, weer laten vliegen.”

• R. B. Knottnerus, G. v. d. Veenstraat 75 IV, Amsterdam-Z.

(De heer B. J. Speek, van het Vogeltrekstation te Arnhem, tekende hierbij, op ons verzoek, het volgende aan:

Uit het archief van het Nederlandse ringonderzoek blijkt, dat de oudste *blauwe reiger* 11 jaar en 3 maanden is. De vogel werd geringd in 1945 en teruggemeld in 1956.

Uit literatuur over het ringonderzoek (The Ring 33, 1962) blijkt, dat de

oudst bekende *blauwe reiger* in Europa ruim 24 jaar en 6 maanden was. De vogel droeg een ring van Rossitten en werd geringd als nestjong in 1930, teruggemeld in 1954.

Gezien de kwaliteit van de tot voor kort gebruikte aluminium ringen zijn hogere leeftijden dan de bovengenoemde zeker mogelijk. Bekend is o.a. een *scholekster* met een Helgoland-ring, die nog broedde op 34-jarige leeftijd).

Telling verkeersslachtoffers

Van 25 april t/m 31 december 1963 hebben wij, in de omgeving van Apeldoorn, op weg naar ons werk of naar excursieterreinen, verkeersslachtoffers geteld. Het was overigens gedurende zes weken mogelijk één van de trajecten, nl. langs de weg Apeldoorn—Zwolle, tussen Epe en Heerde, dagelijks te tellen, hetgeen eigenlijk nodig is voor een juist beeld.

In totaal vonden wij 266 verongelukte vogels, verdeeld over 37 soorten. De meeste slachtoffers vielen in de periode mei—september, hoewel daaronder vrijwel geen jonge vogels waren. De grootste verliezen leden: *huismus* (91 ex.), *merel* (53 ex.) en *rietgors* (35 ex.). Onverwachte vondsten waren: *nachtzwaluw*, *waterspreeuw* en *kruisbekken*.

- D. A. Jonkers en W. Gerritse, *Jachtlaan 350, Apeldoorn*.

Belgische vogelfilms

De mededeling van de heer W. Iven in zijn bespreking van de films „De grote vlucht” en „Vogels onderweg”, van de Belgische cineast Frans Verstreken, dat deze films via de Belgische ambassade voor vertoning aan verenigingen, scholen enz. beschikbaar zouden zijn, blijkt wat voorbarig te zijn geweest. De Belgische ambassade in Nederland beschikt (nog) niet over deze films. Indien zij wel beschikbaar komen, hopen wij hiervan nadere mededeling te doen.

Pestvogels in 1963

Oktober: 25/29-10 2 à 5 ex. Wychen (NjN, Wychen).

November: 5-11 5 ex. Den Haag (Krug), 1 ex. Schoondijke Z. (v. Lare); 5 t/m 26-11 3 ex. Lelystad (W. de Jong); 6-11 10 ex. Andijk (D. Visser); 7-11 3 ex. vliegbasis Soesterberg (Selier, Vonk); 8 en 9-11 3 ex. Emmen (mevr. v. d. Graaf-Dunker); 12-11 1 ex. Schiermonnikoog (J. Visser, med. Talsma); 13-11

1 ex. Amstelveen (mevr. Groenewoud); 16-11 1 ex. Zuiderpark, Den Haag (P. v. Wely); 17-11 20 ex. Kruiningerpas, Oostvoorne (mevr. H. K. Gipon-Kersken), 1 ex. Brielle (echtp. Heijndijk), 14 ex. Rhenen (Steenman); 20-11 2 ex. Zaandam (Beeuwkes, Fonds, Mooij); 23-11 ca 20 ex. Waterland bij Durgerdam (B. Keizer); 25-11 23 ex. Rhenen (Steenman); 25-11 1 ex., 26-11 8 ex. Dieren Gld., volgens arbeiders zouden zij daar sinds 2 weken zitten (meij. Luykx), 26-11 4 ex. Braakman (Riemsdag); 27-11 7 ex. Hippolytushoef, enkele dagen later weer vertrokken (Bakker); 30-11 eerste waarneming te Amersfoort (Bottemanne).

December: 8-12 3 ex. Oostburg (Hans Enklaar); 10-12 1 ex. Cadzand (de Lijser); 15-12 ca 10 ex. Naarden (Wijma), 10 ex. Berkum bij Zwolle (Pettinaga), 1 ex. Schoonebeek (v. d. Haar), ca 25 ex. Amersfoort (Bottemanne); 22-12 1 ex. Majellapark, Utrecht (echtp. Lichtenbeld); 23-12 3 ex. Schoonebeek (v. d. Haar); 23/25-12 1 ex. Leidse Hout, Leiden (G. C. de Jonge); 23 t/m 25-12 1 ex. Haarlem N., 27-12 max. 8 ex. aldaar tot en met 2-1 (Verdonk); 29-12 1 ex. Laren N.H. (Kerkhof, de Leeuw); 29-12 3 ex., 30-12 5 ex. Nijmegen-Zuid (Merkus).

- Verzameld door J. Taapken, *Utrechtseweg 43, Hilversum*.

Gevaarlijke visfinken

Tijdens een bezoek aan het Balgzand ontdekten wij enige visfinken, die bij eb droog waren komen te staan. De openingen van de finken zijn ongeveer 75 cm en blijven door middel van een staafje ijzer overeind staan en wijd open. Ook is een net opgesteld, dat schuin naar de fuik toe leidt.

Al voedsel zoekend, waren daar 4 *bonte strandlopers* in verzeild geraakt, die er niet meer uit konden komen.

Daar de finken ongeveer 6 m uit de kant stonden en de bodem zeer modderig en levensgevaarlijk was, hebben we uit de gehele omtrek alles wat hout was, zoals planken, balken en een lege sinaasappelenkist, naar de bewuste plek gebracht en zo de finken kunnen bereiken. We hadden het genoegen de vier *bonte strandlopers* te bevrijden. Met een „dankbaar” fluitje verdwenen ze in de mist.

Bij de volgende fuik hetzelfde beeld, nu waren we echter te laat. We vonden hier een *bonte strandloper* en twee *watersnippers*, alle waren verdronken. Toen

we enige uren later dezelfde plek weer passeerden, stonden de netten al weer half onder water. Onze vier *strandlopers* hadden geluk gehad, maar we zijn er van overtuigd, dat deze vogeldood dagelijks voorkomt en dat er weinig of niets tegen te doen is.

- F. R. v. Zutphen, Corn. Springer-straat 30 hs, Amsterdam-Z.

Geyr von Schweppenburg overleden

Op 24 augustus 1963 is, 79 jaar oud, overleden Prof. Dr. Frhr. Hans Geyr von Schweppenburg, vooral bekend als ontwerper van de „stuwlijntheorie”, het verschijnsel dat trekvogels zich van hun voorkeursrichting laten afleiden als zij b.v. op uitgestrekte watervlakten stuiten. In *Het Vogeljaar* (1959, blz. 140) publiceerden wij indertijd een artikel van zijn hand: „Redt *Laurus audouini*!”, waarin hij wees op de precare positie van de *Audouins meeuw* in het Middellandse Zeegebied.

Gebrek aan plaatsruimte

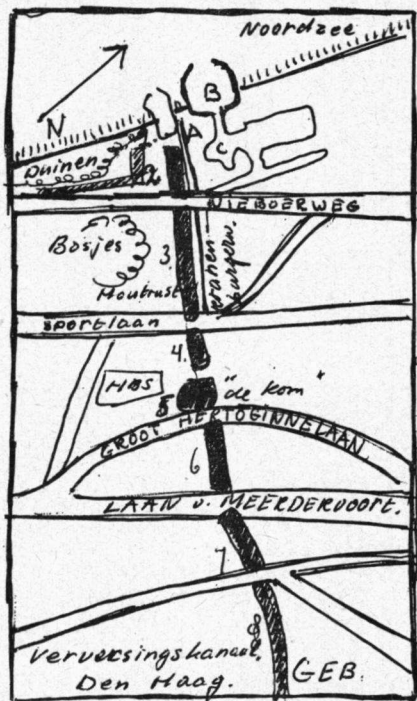
Het streven om ondanks stijgende productieprijs en portokosten het abonnementsgeld voor *Het Vogeljaar* zo laag mogelijk te houden maakt het onmogelijk, de omvang der nummers naar behoefte uit te breiden. Dit heeft tot gevolg dat niet alle artikelen en mededelingen onmiddellijk kunnen worden geplaatst en dat soms ook, na overleg met overgegaan. Wij vragen hiervoor gaarne begrip en verzoeken inzenders van berichten en artikelen enig geduld te betrachten.

Overigens zijn er twee mogelijkheden tot vergroting van de omvang der in 1964 uit te geven nummers: het werven van nieuwe abonnees (bij stijging van de opgelegde dalen deze kosten per nummer) of vrijwillige giften, die kunnen worden gezonden aan de administrateur van *Het Vogeljaar*, postgiro 96 44 72 te Ede (Gld.).

Verkeerde kaartjes

Door een misverstand blijkt het kaartje, dat bij het artikel van Ed van Weerd (*Het Vogeljaar*, 1963, blz. 171) over het Verversingskanaal werd afgedrukt, volkomen verkeerd te zijn overgetekend. Een kaartje dat de juiste situatie weergeeft, drukken wij hierbij af.

Ook het kaartje bij het artikel van Jan Veen (*Het Vogeljaar*, 1963, blz. 189)

geeft de situatie verkeerd weer. De daarop getekende noordpijl wijst nl. naar het zuiden. Immers, zoals uit het overzichtkaartje op blz. 191 blijkt: de plaatsen van Haften liggen ten noorden van de Waal.

Ongewoon veel kraanvogels in Zeeland

Gewoonlijk is de *kraanvogel* in Zeeland een zeldzame verschijning, zoals overal in het westen des lands. In het najaar van 1963 zijn echter op vele plaatsen in Zeeland soms vrij grote troepen *kraanvogels* gesignaleerd, die vaak dagenlang bleven pleisteren. H. Wille en H. Enkeelaar, van de Vogelbeschermingswacht West Zeeuws-Vlaanderen, hebben hierover zo uitvoerig mogelijk gegevens verzameld, waaraan wij hier het een en ander ontleenen.

Niet slechts uit Zeeland zelf, doch ook uit het westen van N.-Brabant kwamen meldingen binnen. Het totaal aantal dagwaarnemingen bedroeg ongeveer 175, het aantal berichtgevers ruim honderd. De waarnemingen hebben betrekking op

het tijdvak van 20 okt. (Brugge, Belg.) tot en met 11 dec. (Sluis). Het grootste aantal werd gemeld op 1, 2 en 3 nov. Op 1 nov. waren er in totaal 640—660 kraanvogels op drie plaatsen in Zeeuws-Vlaanderen, op 2 en 3 nov. in totaal minstens 510—530 op twee plaatsen.

Er zijn waarnemingen binnengekomen van Schouwen-Duiveland, St. Philipsland, Tholen, Nrd.-Beveland, Zd.-Beveland, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen. Opmerkelijk is, dat het aantal waarnemingen in oostelijk Zeeuws-Vlaanderen veel kleiner was dan in het westen.

De Brabantse waarnemingen werden verricht bij Moerdijk, Woensdrecht, Teteringen en Prinsenbosch.

Inmiddels heeft I. J. Ferguson-Lees in „British Birds” (jan. 1964) mededelingen gedaan over ongewoon grote aantallen *kraanvogels*, die ook in Engeland in de herfst van 1963 werden gezien, waar deze soort anders tot de grote zeldzaamheden behoort.

Uit Limburg ontving Taapken voorts nog de volgende waarnemingen omtrent overtrekkende of pleisterende *kraanvogels*:

7-10 troep overvliegend Oirsbeek (W. Bult); 12-10 6 ex. en 20 ex. Heerlerheide (Fijnaut); 13-10 troep overvl. Thull, Schinnen (W. de Veen); 15-10 troep overvl. Heerlerheide (Fijnaut); 17-10 32 ex. Herkenbosch (W. Bult); 19-10 ca 150 ex. Schinnen, aantal geschat, naar geluid te oordelen vele jonge ex. (W. de Veen), 28 ex. Ospeler Peel, neergestreken (M. H. v. Deursen); 20-10 26 ex. Ospeler Peel, w.o. 4 juv. (M. H. v. Deursen), 26 ex. Brunssum en 38 ex. aldaar (de Haan), 5 ex. Ospeler Peel (M. H. v. Deursen); 21-10 13 ex. Schinnen (W. de Veen), 7 ex. Brunssummerheide (Buer), 10 ex. Stevensweert (Kemp); 22-10 3 ex. Terwinselen (Bais); 25-10 50 ex. Amby (Otten), 29 ex. Ospeler Peel (M. H. v. Deursen), grote troep naar geluid te oordelen Schinnen (W. de Veen), overvliegend gehoord Venlo (v. d. Hombergh); 26-10 20 ex. Kunrade (W. Bult), overvl. ex. Heerlen (W. Bult), 60 ex. Wolder (v. Nieuwenhoven); 28-10 15 ex. Schinnen, 5 ex. Schin op Geul, 66 ex. Schinnen (W. de Veen), 30 à 50 ex. geschat op geluid Ospeler Peel (M. H. v. Deursen), 15 ex. Heerlen (W. Bult), 43 ex. Schinnen (W. de Veen); 30-10 10 ex. Schinnen (W. de Veen), 150 à 200 ex. Ospeler Peel, strijken uit N.O. neer (M. H. v. Deursen); 31-10 50 en 50 en 35

en 300 ex. Ospeler Peel (M. H. v. Deursen), 4 ex. St. Pietersberg (Stevens); 1-11 200 ex. Schinnen rondcirkelend (W. de Veen), zeer vele over Maastricht horen trekken (Otten); 2-11 18, 60 en 50 ex. Ospeler Peel (M. H. v. Deursen), 60 ex. Pepinusbrug (v. Asperen), 1 ex. Ospeler Peel (de Bruin); 3-11 37 ex. Ospeler Peel, pleisterend ex. voegt zich boven de Moost bij deze groep, 38 ex. vliegen r. Z. (M. H. v. Deursen), 50 ex. Schinnen, later nog 25 ex. (W. de Veen), ca 50 ex. Caberg (v. Nieuwenhoven), ca 50 ex. ten N. van Roermond (Kemp); 30-11 trekkende ex. gehoord bij zeer mistig weer, Ospeler Peel (G. v. Deursen).

„Privé” ornithologie

Op 17 sept. '62 werd onder de gemeente Someren proc. verbaal opgemaakt tegen een jager, die tijdens een jachtpartij een beschermde vogel aan zijn koppels' em had hangen met de bedoeling hem te zijner plaatse te laten determineren.

Bij deponering kreeg ik onze zeldzame *kwak* (*Nycticorax nycticorax*) te zien, in jeugdkleed.

Het dier was geschoten dicht bij het natuureservaat „Strabrechtsche heide en Beuven”. De jager had verklaard dat

het voor hem een onbekende vogel was en om hem „beter” te leren kennen. had hij hem maar geschoten! Een mentaliteit, die van tijd tot tijd het hoofd nog wel eens opsteekt.

Aan deze „private wetenschap” wordt zo een bij ons sporadische vogel opgeofferd! Vroeger toen elke jager tevens preparateur was en groot ging op zijn verworven trofeeën, kwam dit voor, maar nu is dit toch wel antiek!!

Gelukkig hebben we door medewerking en met goedkeuring van het Voedselcommissariaat het gesneuvelde dier nog kunnen behouden, zij het dan als balg. Het wordt geprepareerd toegevoegd aan een instructieve verzameling.

• fr. Simon Deltour, Frankrijkstraat 101, Eindhoven.

Zwarte en bonte specht broedend in één boom

Op 22 juni 1962 constateerde ik in het Mastbos bij Breda dat een *zwarte specht* en een *grote bonte specht* hun nest in dezelfde boom hadden gemaakt. Ik geloof niet, dat dit vaak voorkomt.

• Gert Hallink, Brederostraat 55, Breda.